

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra technické a informační výchovy

Bakalářská práce

Mgr. Lucie Grulichová

Ruční šití a jeho využití v předškolním vzdělávání

Olomouc 2022

vedoucí práce: Mgr. Pavlína Částková, Ph.D.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci „Ruční šití a jeho využití v předškolním vzdělávání“ vypracovala samostatně a použila jsem prameny uvedené v seznamu literatury.

V Olomouci dne

.....

Mgr. Lucie Grulichová

Děkuji paní Mgr. Pavlíně Částkové, Ph.D. za vedení práce a odborné rady. Též děkuji své rodině za podporu a trpělivost.

OBSAH

ÚVOD	5
1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU	7
1.1 Sociální vývoj dítěte.....	7
1.2 Kognitivní vývoj dítěte.....	8
1.3 Motorický vývoj dítěte	9
2 POLYTECHNICKÁ VÝCHOVA V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ.....	10
2.1 Ruční šití jako aktivita pro děti předškolního věku	11
2.1.1 Pomůcky a materiály vhodné k ručnímu šití předškolních dětí	11
2.1.2 Základní postupy práce při ručním šití	13
2.1.3 Bezpečnost a hygiena při práci	16
2.2 Výukové metody a organizační formy v předškolním vzdělávání.....	17
3 RUČNÍ ŠITÍ V RVP PV	21
3.1 Rámcové cíle	21
3.2 Klíčové kompetence.....	22
3.3 Vzdělávací oblasti	23
4 PRAKTICKÁ ČÁST - METODICKÉ LISTY	25
4.1 Manipulace s jehlou, základní stehy	26
4.2 Záložka do knihy	29
4.3 Voňavý pytlíček	32
4.4 Taštička na mobil	35
4.5 Prstový maňásek.....	38
4.6 Magnetka.....	41
4.7 Jehelníček.....	44
ZÁVĚR	48
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	50
SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK.....	54
SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ.....	55
ANOTACE	56

ÚVOD

V dnešní přemodernizované době, ve které je vše snadno a rychle dostupné se pomalu začínají vytrácet tradiční řemesla, mezi něž patří i ruční šití. Někteří lidé, než aby si přišli knoflík nebo zašili díрку ve švu, oděv raději vyhodí a jdou si koupit jiný. I když se to na první pohled nezdá, takové jednání má celospolečenské, ekonomické a ekologické dopady. Především takové jednání není příkladné pro děti, protože rodiče a učitelé jsou jejich vzorem, po němž vše napodobují. Ekologické dopady se pak projevují v množství odpadu a jeho (ne)zpracovávání, což má významný vliv na životní prostředí. Děti bychom měli učit šetřit s materiálem, opravovat jej, je-li to možné, a využívat recyklovatelný materiál a tím být ohleduplní ke světu. Děti se tak učí tvořivosti, nápaditosti, trpělivosti, manuální zručnosti a smyslu pro zodpovědnost za svoje činnosti. Malé děti bývají velice často rodiči, ale i učiteli, podceňovány ve svých schopnostech ve smyslu „ty jsi ještě malý, to nezvládneš“ a místo, aby s činností dítěti pomohli, aby ji dokázalo uskutečnit samo, udělají ji oni nebo ji neudělají vůbec. K těmto činnostem se řadí i ruční šití. Mnozí si myslí, že dítě v pěti letech nezvládne navléct jehlu, natož aby s ní umělo manipulovat a něco ušít. Každé dítě je jiné, některé vezme jehlu a nit a bez větších problémů sešije dvě látky k sobě, jiné potřebuje více času a tréninku. Důležité však je děti v této činnosti podporovat a nabízet jim k ní příležitosti, místo vyhýbání se jí.

Téma bakalářské práce bylo vybráno, mimo jiné, za účelem rozšířit pomyslné portfolio polytechnických činností v mateřské škole (dále jen „MŠ“). Práce s textiliemi a jehlou vůbec, je v MŠ využívána minimálně, oproti např. práci s papírem. Pravděpodobným důvodem menšího využívání techniky ručního šití je poměrně náročná organizace práce s jehlou. Pro práci je vhodnější zvolit menší počet dětí nebo pracovat s opravdu šikovnými, manuálně zručnými dětmi.

Bakalářská práce je rozdělena do dvou částí, teoretické a praktické. Hlavním cílem bakalářské práce je popsat teoretická východiska problematiky ručního šití v rámci předškolního vzdělávání. Cílem praktické části je vytvořit metodickou podporu zaměřenou na aktivity týkající se ručního šití a jeho využití v předškolním vzdělávání.

V teoretické části si charakterizujeme vývojová specifika předškolních dětí z pohledu vývojové psychologie. Definujeme si pojem polytechnická výchova. Popíšeme techniku

ručního šití, základní pomůcky a materiály potřebné k této technice. Vymezíme výukové metody a organizační formy práce vhodné při realizaci ručního šití v předškolním vzdělávání. Techniku ručního šití si také zařadíme do oblastí rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání (dále jen „RVP PV“).

Praktická část obsahuje 7 metodických listů s výrobky zhotovenými technikou ručního šití. Výrobky jsou přizpůsobené možnostem a schopnostem předškolních dětí. Metodické listy obsahují určení věkové kategorie, odhadnutý potřebný čas pro zhotovení výrobku, konkrétní oblasti, které jsou při práci rozvíjeny a dovednosti, kterým se při práci na výrobku dítě učí. V neposlední řadě také obsahují jednotlivé kroky práce doplněné o obrázky s postupem a případná metodická doporučení.

1 CHARAKTERISTIKA DÍTĚTE PŘEDŠKOLNÍHO VĚKU

Za dítě předškolního věku můžeme v širším slova smyslu považovat dítě od narození po nástup do školy. Toto široké hledisko je spíše praktického rázu ve smyslu plánování sociálních a výchovných opatření, příliš však nerespektuje kvalitativní rozdíly a vývojové potřeby dětí, ale svádí k jejich potírání a redukování jen na rozdíly kvantitativní. Z toho důvodu je potřeba smýšlet o tříletém období před nástupem do školy samostatně a zaměřit se na důležité charakteristiky, oddělující toto období od předchozího batolecího období a následujícího školního věku. (Langmeier, 2006)

V předškolním období dochází k výrazné změně tělesné stavby. Doposud typická baculatost přechází ve vytáhlost. Kolem šesti let věku se dokončuje osifikace zápěstních kůstek, která je důležitá pro rozvoj jemné motoriky. (Šimíčková-Čížková, 2008)

Předškolní období je jedno z nejrozmanitějších období vývoje člověka. Zahrnuje stav věčné tělesné i psychické aktivity, který se projevuje v kreativitě a rozmanitosti při hrách a zájmu o objevování a poznávání okolních jevů. (Mertin, 2015)

1.1 Sociální vývoj dítěte

Sociální vývoj předškolního dítěte nejvíce ovlivňuje vztah rodičů a prostředí, v jakém vyrůstá, tzn. i mateřská škola (dále jen „MŠ“). V tomto období jsou pokládány základy citového chování a prožívání, které dítě ovlivní po zbytek jeho života, a z nichž se dá usoudit, jaké mezilidské a partnerské vztahy bude schopno navazovat v dospělosti.

Dítě předškolního věku považuje dospělého za autoritu, proto se můžeme u dětí často setkat s chováním, které je špatné, ale dítě je považuje za správné, protože tak jedná autorita. Dospělý má tedy pro předškolní dítě nezastupitelnou roli jako jeho předobraz pro formování morálního a etického cítění. Kolem třetího roku věku mají děti interiorizovány základní sociální normy. Vědí, co se smí, co je slušnost, co se nedělá apod. I přes toto zvnitřnění však často normy porušují, aby zjistily následek svého jednání. Některé děti mají tak dobře vypracované svědomí, že se raději přiznají, co provedly, než aby čelily vlastním pocitům viny.

Důležitou roli v sociálním vývoji předškolního dítěte hrají též vrstevníci, jejichž prostřednictvím si testuje to, co odkoukalo doma. Prostřednictvím her s vrstevníky zakouší různé sociální role, testuje formy chování a odpozorovává jejich reakce. Podstatná je i interakce s dětmi různého věku, kdy se musí podrobit starším nebo naopak být samo v roli staršího a starat se o mladší. (Šulová in Mertin, 2015)

1.2 Kognitivní vývoj dítěte

Z poznávacích funkcí nejdříve zmíníme vnímání. To je ovlivněno stále ještě přetrvávajícím egocentrismem a aktuálním prožitkem dítěte. Vnímání je tedy dosud celistvé a neanalytické, směřované převážně na to, co dítě bezprostředně zaujme. Pro rozvoj analytických funkcí je dobré děti cvičit ve všímavosti, například jim pokládat otázky na rozdílnost dvou druhově stejných věcí (např. rozdíl mezi stromem a keřem). Každou mezeru v poznání stále okamžitě doplňuje fantazie. Velkou potíží, pro předškolní děti, je chápání časové posloupnosti – včera, dnes a zítra. (Čačka, 1996) Rozvíjí se smyslové vnímání a to tak, že dítě začíná rozlišovat doplňkové barvy, rozeznává různé zvuky a dokáže je přiřadit k jejich zdrojům, zpřesňují se chuťové a čichové prožitky. Důležitým smyslem pro poznávání a vnímání je stále hmat, kterým dokáže rozlišit vlastnosti předmětu. (Šimíčková-Čížková, 2008)

Pozornost je, vzhledem k nedozrálým nervovým buňkám, přelétavá. Je jí potřeba cvičit a posilovat, k čemuž mohou sloužit konstruktivní hry, ale také třeba televize. Aby však nešlo jen o bezduché vysedávání u televize, je potřeba s dětmi hovořit o tom, co v ní viděly, případně je to nechat namalovat. Učí se tak formulovat své myšlenky a dojmy, trénují si paměť a všímavost a zároveň, při výtvarném zpracování, procvičují jemnou motoriku.

Paměť není zcela spolehlivá, neboť ji ovlivňují subjektivní prožitky a přání. Učení probíhá často mechanicky a bezděčně (naučí se básničku, aniž by chápaly o čem je). Požadavky je dobré vždy dítěti zdůvodnit, jejich opakováním se dítě učí správným návykům. Postupem času je pak dítě schopno vykonávat složitější a složitější příkazy. Nejlépe jsou v dítěti uchovávány silné zážitky citové povahy. Zážitky z konce předškolního věku mohou být uchovány trvale.

Předškolní dítě má velice bohatou fantazii, která je konkrétní a citlivá, neovlivněná kritickým myšlením. Projevuje se především ve hře či reprodukci silného zážitku, který si upravuje dle svých představ, smyšlené pasáže nelze tedy považovat za lhaní.

Myšlení, kolem čtvrtého roku dítěte, přechází od předpojmové fáze k fázi názorného myšlení, pro které je však stále určující první dojem a je spojeno s asociujícím prožitkem či představou. Slovní zásoba, během předškolního období, vzroste na cca tři tisíce slov, z původního asi tisíce, a je složena z konkrétních pojmů. Dítě však rozumí mnoha dalším pojmům. Ukazatelem smyslově-myšlenkových kvalit může být i kresba, která se projevuje větší rozmanitostí provedení. (Čačka, 1996)

1.3 Motorický vývoj dítěte

Předškolní věk je z pohledu motorického vývoje procesem neustálého zdokonalování a zlepšování pohybových schopností dítěte, k čemuž dochází v souvislosti s vývojem mozkové kůry, který je ovlivněn psychickým vývojem. Po stránce hrubé motoriky se v průběhu tohoto období automatizuje chůze, která na jeho počátku byla ještě nekoordinovaná. Zdokonalují se i další pohyby, jimiž jsou skákání, běhání a pohyb v nerovném terénu. Z hlediska jemné motoriky se rozvíjí manuální zručnost. Dítě ovládá manipulaci s tužkou, nůžkami a příborem, dokáže házet a chytat míč. Dochází k vyhranění lateralit jednoho z párových orgánů. (Šimíčková – Čížková, 2008)

Rozvoj jemné motoriky je výrazně ovlivněn osifikací kůstek ruky. Dítě ke hře využívá rozmanitých, tvárných materiálů, jako je například plastelína, korálky, kamínky, kostky, apod. Těmito materiály je zdánlivě okouzleno a prostřednictvím manipulace s nimi si jemnou motoriku zdokonaluje. (Šulová in Gillernová, Mertin, 2010)

2 POLYTECHNICKÁ VÝCHOVA V PŘEDŠKOLNÍM VZDĚLÁVÁNÍ

Pedagogický slovník definuje polytechnické vzdělávání jako „*vzdělávání poskytující vědomosti o vědeckých principech a odvětvích výchovy, znalosti z technických oborů a všeobecné technické dovednosti*“. (Průcha, 2003)

Prostřednictvím technického či, nyní více používaného termínu, polytechnického vzdělávání získáváme technickou gramotnost, kterou můžeme obecně specifikovat jako „*způsobilost k využívání technických poznatků a informací v běžném životě či v práci*“. Jedná se především o oblasti uvědomění si technických procesů (co jak funguje), obsluhy technických přístrojů, umění řešení nových situací za pomoci aplikace technických poznatků, uvědomování si vztahu přírody, techniky a společnosti a především také o manuální zručnost, ne jen o znalosti na teoretické úrovni. Je nutné mít na zřeteli, že každá věková úroveň disponuje jinou mírou technické gramotnosti. (Nádvoříková, 2015)

Polytechnická výchova je běžnou součástí výchovně-vzdělávacího procesu v MŠ. Je uplatňována prostřednictvím manipulačních her, jednoduchých pracovních činností, zacházením s předměty denní potřeby, práce s různými materiály, přírodninami a výtvarným náčiním. Obzvláště v dnešní době, kdy jsou manipulační hry s různými materiály vytlačovány mobily a televizí, by se předškolní vzdělávání mělo zaměřit právě na podporu základních polytechnických dovedností, zajistit dětem příjemné prožitky spojené s touto činností a prostřednictvím nabízených aktivit děti motivovat k samostatnému vyhledávání podobných činností. Aby bylo možné polytechnické vzdělávání v předškolním vzdělávání správně aplikovat, musí předškolní pedagog disponovat vhodnými kompetencemi pro tuto činnost. (Berčíková, 2015)

Polytechnické vzdělávání vychází nejen ze současných potřeb školství, ale i z potřeb celé naší společnosti, neboť hrozí manuální negramotnost a stále častěji se setkáváme s neschopností logicky a konstruktivně myslet. Technické vzdělávání rozvíjí mentální schopnosti a měkké kompetence, jimiž jsou: kritické, analyticko-syntetické, strategické, kauzální a tvůrčí myšlení, technická představivost, vnímání shod a rozdílů předmětů, chápání

struktury předmětů, poznávání přírodních zákonitostí, kooperace, cílevědomost, rozhodnost, vytrvalost apod. (Chadzipanajotidisová, 2019)

2.1 Ruční šití jako aktivita pro děti předškolního věku

Ruční šití je nejstarší způsob spojení dvou nebo více textilií k sobě. Jedná se o řemeslnou techniku, která se vyskytuje již v paleolitu. Jako šicí pomůcky se používaly kostěné a dřevěné jehly místo nití sloužily zvířecí šlachy a žíly, různé řemínky nebo rostlinné materiály. Největší rozvoj šití je spjat především s vynálezem tkaní a předení. (Orsavová, 2015)

Základními pomůckami pro ruční šití jsou tedy **jehla** a **nit**. Při výběru typu jehly či nitě se řídíme zejména strukturou, složením a silou šitého materiálu. V současné době jsou nejvíce využívány nitě vyrobené skaním. Díky této technologii jsou pevnější, hladší a stejnoměrnější než nit jednoduchá. Pro ruční šití a šití bavlněných textilií je vhodnější nit bavlněná. Univerzální šicí nití pro domácnost a všechny druhy textilních materiálů je nit polyesterová. Nejpevnější a nejodolnější jsou lněné nitě, které jsou vhodné pro drhání nebo jako návlekový materiál pro korálkování. (Orsavová, 2015) Jehel pro ruční šití existuje mnoho typů a velikostí. Univerzálním typem, vhodným k prošívání většiny materiálů, je ostrá jehla střední velikosti. Na drobné stehy se využívá jehla kratší, stehujeme a kličkujeme naopak jehlou dlouhou. Dalšími základními pojmy, vztahujícími se k tématu šití, jsou **steh**, který je základním prvkem šití. Souvislou řadou stehů, jimiž materiál spojujeme, vzniká **šev**. Jednotlivé druhy stehů si popíšeme dále. (Ruční práce, 2004)

Pokud šijeme s dětmi je důležité, stejně jako u jiných činností, začínat od nejjednodušších úkolů a postupně zvyšovat složitost. (Orsavová, 2015)

2.1.1 Pomůcky a materiály vhodné k ručnímu šití předškolních dětí

Jak už jsme si vymezili výše, základními pomůckami pro ruční šití jsou jehly a nitě. **Jehla** je tenký nástroj, vyhotovený z drátu, užívaný k mechanickému spojení tkanin nití. (Ottův slovník naučný, 1998) **Nit** je jednoduché, tenké, spředené vlákno, jehož typickými znaky jsou malá síla, neomezená délka, pružnost a pevnost. (Pečířková, 1986)

K dalším potřebným pomůckám můžeme zařadit **nůžky**, případně **špendlíky** a **náprstky**. Chceme-li předejít poničení textilie, je nutné používat ostré nůžky, ideální jsou krejčovské

s ohnutým držadlem, díky kterému se látka na stole nezvedá a neřasí. Špendlíky používáme ostré a nerezavějící, abychom nepoškodili materiál, se kterým pracujeme. Náprstek je nápomocen především při prošívání silnějšího materiálu, aby nedošlo k popíchání. Navléká se na prostředníček ruky, kterou šijeme. (Ruční práce, 2004)

Hlavním materiálem, potřebným pro ruční šití je **textilie**. Jako první je důležité uvést rozdíl mezi pojmy textil, který je ve společnosti rozšířenější, a textilie. Textil je „*všeobecné označení pro textilní surovinu, textilní polotovary a textilní výrobek*“ (Teršl, 1994). Pokud však máme na mysli konkrétní textilní surovinu, používáme termín textilie, který Teršl (1994) definuje jako „*délkové nebo plošné útvary vytvořené z textilních vláken, která jsou určitým způsobem uspořádána*“. Je-li základem každé textilie vlákno, potom do textilií řadíme nejen látky (tkaniny a pleteniny), ale i nitě či příze.

Druhů textilií je nepřehledné množství, my si dále charakterizujeme pouze ty, se kterými budeme pracovat v praktické části této práce.

Filc, díky svým vlastnostem, je nejvhodnějším materiálem pro ruční šití s dětmi. Materiál je pevný, ale zároveň měkký, jemný, a hřejivý, velmi příjemný na dotyk. Jeho výhodou je, že lze dobře stříhat a netřepí se, tudíž se nemusí obšívát. Není hladký, proto se na něj snadno píše fixem (obkreslení šablony, dokreslení detailů) nebo se dobře slepuje. Nejběžněji se prodává po arších o velikosti A4, ale můžeme jej koupit i v metráži. (Přidalová, 2017)

Fleece (flís) je teplý, lehký, prodyšný a na dotyk velmi příjemný materiál. Je vyroben z polyesterového vlákna, které má minimální nasákavost. Nejčastěji se používá 100% polyester, ale můžeme se setkat i s kombinací s jinými materiály jako jsou polyamid, vlna nebo umělé hedvábí. (Jakoubková, 2009)

Bavlna je přírodní vlákno vyznačující se vynikajícími vlastnostmi, mezi které patří vysoká odolnost vůči oděru, dobrá savost a tvárnost, ale tvar dlouho nevydrží. Velice dobře se barví či bělí. Na druhou stranu je málo elastická, snadno se mačká a poskytuje slabou tepelnou izolaci. Bavlna se často mísí se syntetickými vlákny za účelem dosažení ideálních vlastností textilií. (Bartlová, 2018)

Organza je tuhá, ale zároveň velice lehká a jemná, průsvitná textilie. Díky těmto svým vlastnostem dobře drží tvar. Používá se zejména k různým dekoracím a aranžmá, ale i

v oděvnictví. Vyrobená může být buď z přírodního hedvábí, nebo z umělých vláken. (Organza, 2019)

Doplňkovým komponentem, který budeme při práci využívat, jsou **knoflíky**. Jedná se o malé destičky různých velikostí, tvarů a barev. Jsou vyrobeny z různých materiálů (přírodních, syntetických, kovových). Slouží ke spojení dvou lemů látky, ale i jako ozdobný prvek. Při výběru knoflíku dbáme nejen na jeho estetické vlastnosti, ale i na způsob připevnění a možnost údržby. Dělí se dle způsobu použití (spínací a ozdobné), podle způsobu připevnění k látce (nýtovací a přišívací) a dle geometrických parametrů (nitěné, dírkové – dvou a čtyř, tunélkové, ouškové). Pro přišívání malými dětmi se jeví jako vhodnější využít knoflíky s ouškem a tunélkové, případně dvoudírkové. (Volfová, 2008)

Odpadový materiál

Z ekologického hlediska lze k vytváření výrobků využít i recyklované materiály. Nádvořníková (2015) recyklaci definuje jako „*jakýkoliv způsob využití odpadu, který je znovu zpracován na výrobky, materiály nebo látky, ať pro původní nebo jiné účely*“. Autorka recyklaci dělí na přímou (znovuvyužití věci bez další úpravy) a nepřímou (znovuvyužití a znovuzpracování materiálu z odpadu). Recyklace snižuje potřebu těžby nových surovin, využívá odpad místo jeho umístění na skládku a tím šetří životní prostředí. Ze starého textilu, pro práci v MŠ, lze využít různé zbytky látek, staré oděvy, povlečení, ubrusy, ponožky či punčochy, rukavice, vlnu z vypáraného svetru apod.

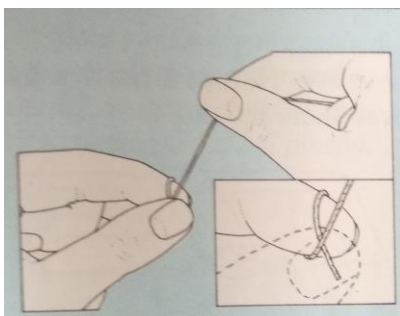
2.1.2 Základní postupy práce při ručním šití

Šití je jednou z nejznámějších technik pro práci s textilií. Jeho hlavní funkcí je spojit látky, či jiné materiály, dohromady pevným spojením, nebo k látce připevnit různé aplikace (knoflíky, korálky, apod.). Základem ručního i strojového šití je šev. Šev vzniká souvislou řadou stehů, přičemž steh je „*jedno protáhnutí navlečené jehly tkaninou*“. (Ottův slovník naučný, 1998)

Existuje mnoho různých druhů stehů, my se v této kapitole však zaměříme pouze na ty nejznámější a nejpoužívanější, o kterých si myslíme, že by je měly zvládnout předškolní děti, a se kterými budeme pracovat v rámci praktické části této práce.

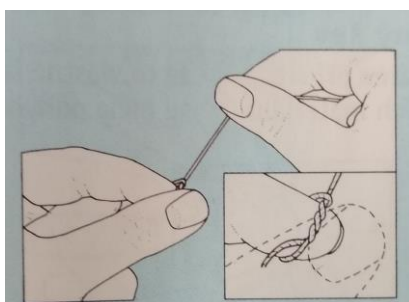
Důležitou věcí, před začátkem šití stehu, ale i při jeho ukončení, zajistit nit, aby se po odstříhnutí nevyvlékla. Docílíme toho tak, že na niti vytvoříme uzel:

- 1) *Delší konec navlečené nitě podržíme mezi palcem a ukazováčkem levé ruky. Pravou rukou obtočíme nit okolo špičky levého ukazováčku a zkřížíme ji s volným koncem.*

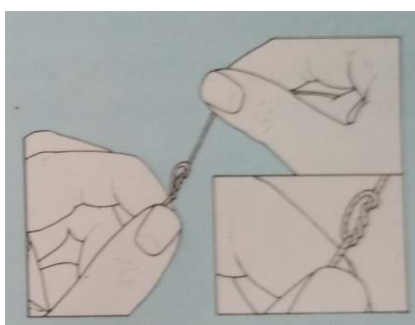
obrázek č. 1

- 2) *Pravou rukou držíme nit napnutou, levým palcem tlačíme proti ukazováčku směrem k jeho špičce, a tím obtočíme volný konec nitě do oka okolo ukazováčku.*

obrázek č. 2

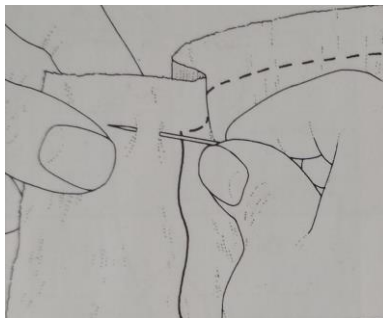
- 3) *V pravé ruce stále držíme nit a z levého ukazováčku stáhneme očko. Mezi palec a ukazováček uchopíme pevně krátký koneček v očku a pravou rukou uzlík dotáhneme.*

obrázek č. 3 (Ruční práce, 2004)

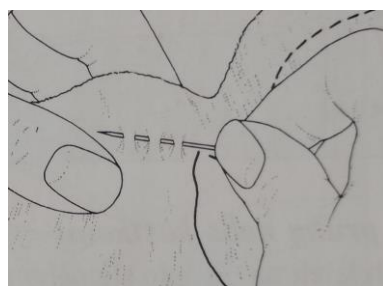
Šijeme zprava doleva, pokud v návodu k vypracování stehu není stanoveno jinak. Začínáme tak, že jehlu zapíchneme z rubu látky. (Ruční práce, 2004)

Přední steh: jehla prochází látkou stále kupředu, jednou shora, jednou ze spodu. Na rubu i líci je vidět stejný steh a látka v něm „klouže“. (Jarošová, 2018)

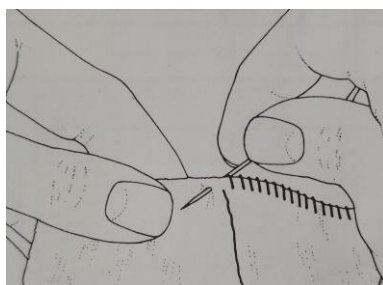
obrázek č. 4 - přední steh (Ruční práce, 2004)

Přední steh lze provádět i tak, že na špičku jehly nabereme několik drobných stehů a protáhneme jehlu a nit látkou. (Ruční práce, 2004)

obrázek č. 5 – přední steh (Ruční práce, 2004)

Obnitkovací (obšivací) steh: okraj látky držíme směrem od sebe. Jehlu vpíchneme z jedné strany látky asi 0,5 cm od okraje, nit přetáhneme přes okraj a jehlu opět vpíchneme ze stejné strany látky asi o 0,5 cm dále.

obrázek č. 6 – obnitkovací steh (Ruční práce, 2004)

Součástí techniky ručního šití je **přišívání knoflíků**. Začínáme tím, že umístíme knoflík na látku. Jehlu zapíchneme z rubu látky a protáhneme s nití látkou a jednou dírkou knoflíku, zatáhneme za nit a protáhneme ji až na konec. Potom protáhneme jehlu druhou dírkou, látkou a vytáhneme opět až na konec. Kroky opakujeme. Nakonec uděláme z rubu látky suk. Dvoudírkové, tunélkové a ouškové (se spodním přišíváním) knoflíky přišíváme opakovaným rovnoběžným stehem, čtyřdírkové knoflíky můžeme přišívat dvěma rovnoběžnými stehy, stehy do kříže či provlékáním do čtverce. (Encyklopedie šití, 1998)

obrázek č. 7 – přišívání knoflíků (zdroj: <https://slideplayer.cz/slide/4080862/>)

2.1.3 Bezpečnost a hygiena při práci

Je nutné pamatovat na to, že při každé činnosti, i té nejjednodušší pracovní operaci, může dojít k nějaké rizikové situaci, která pro dítě znamená nebezpečí poranění či újmy na zdraví. Pro učitele je důležité věnovat těmto rizikům dostatečnou pozornost, vyhledávat je a preventivně děti vzdělávat v ochraně zdraví a hygieně. Před každou činností by tedy děti měly být seznámeny s možnými riziky práce a během práce se jim snažit předcházet. (Fasnerová, 2015)

Požadavky na bezpečnost a hygienu práce vychází z vyhlášky č. 410/2005 Sb., o hygienických požadavcích na prostory a provoz zařízení a provozoven pro výchovu a vzdělávání dětí a mladistvých, ve znění pozdějších předpisů. Tato vyhláška mimo jiné upravuje prostorové podmínky, vybavení učeben nábytkem, rozmístění žáků v místnosti, osvětlení, mikroklimatické podmínky a úklid.

Bezpečnost a ochrana při práci s technickými materiály v mateřské škole závisí na:

- a) **učiteli**, jak má činnost zorganizovanou, zda provádí kontroly nástrojů a náradí a na zajištění kvalitního materiálu,
- b) **dítěti**, jeho chování a kázni, dodržování pořádku, vhodné manipulaci s nástroji a na dodržování hygienických zásad,
- c) **prostředí**, vhodném vybavení pracoviště, pracovních prostorů a na osvětlení.
(Fasnerová, 2015)

Vztáhneme-li problematiku bezpečnosti a ochrany zdraví při práci k tématice ručního šití v předškolním vzdělávání, jedná se především o tyto možná rizika a jejich řešení či předejití jim:

1. píchnutí se do prstu jehlou – řešením může být použití jehly s kulatou špičkou, ta však nepropíchne všechny materiály.
2. píchnutí souseda jehlou – řešení je zvětšení rozstupů při práci (sezení ob židličku) nebo sezení bokem ke stolečku,
3. stříhnutí se nůžkami – předejití tomuto zranění můžeme tím, že při práci použijeme nůžky s kulatou špičkou, která minimalizuje riziko stříhnutí se.
4. přišití k oděvu – zabráníme tím, že dítě bude mít vyhrnuté rukávy, bude sedět u stolečku a výrobek bude tvořit na něm, nebude si látku při šití pokládat na kolena.

2.2 Výukové metody a organizační formy v předškolním vzdělávání

Pojem **vyučovací metoda** vychází z řeckého *methodos* a znamená postup, cestu a způsob vyučování. „*Charakterizuje činnost učitele vedoucí žáka k dosažení stanovených vzdělávacích cílů.*“ (Průcha, 2003)

Volba výukové metody se tedy odvíjí od učebního obsahu a výukového cíle. Vzhledem k tomu, že při práci dětí nejde jen o osvojování vědomostí, ale i o rozvoj myšlení, získávání dovedností, vytváření postojů apod., dalšími faktory ovlivňujícími volbu metody jsou aktuální podmínky výuky. Zároveň musí zohledňovat provázanost metody s organizační formou.

S ohledem na ovlivňující faktory a učební cíle, neexistuje žádná univerzální metoda, která by dokázala všemu vyhovět. (Červenková, 2013)

Nejkomplexněji pojal klasifikaci výukových metod Maňák (2003). Metody dělí do třech skupin, každá skupina potom obsahuje několik podskupin.

1. Klasické výukové metody 1.1. Metody slovní 1.1.1. Vyprávění 1.1.2. Vysvětlování 1.1.3. Přednáška 1.1.4. Práce s textem 1.1.5. Rozhovor 1.2. Metody názorně-demonstrační 1.2.1. Předvádění a pozorování 1.2.2. Práce s obrazem 1.2.3. Instruktaž 1.3. Metody dovednostně-praktické 1.3.1. Napodobování 1.3.2. Manipulování, laborování a experimentování 1.3.3. Vytváření dovedností 1.3.4. Produkční metody
2. Aktivizující metody 2.1. Metody diskusí 2.2. Metody heuristické, řešení problémů 2.3. Metody situační 2.4. Metody inscenační 2.5. Didaktické hry
3. Komplexní výukové metody 3.1. Frontální výuka 3.2. Skupinová a kooperativní výuka 3.3. Partnerská výuka 3.4. Individuální a individualizovaná výuka, samostatná práce žáků 3.5. Kritické myšlení 3.6. Brainstorming 3.7. Projektová výuka 3.8. Výuka dramatem 3.9. Otevřené učení 3.10. Učení v životních situacích 3.11. Televizní výuka 3.12. Výuka podporovaná počítačem 3.13. Sugestopedie a superlearning 3.14. Hypnopedie

obrázek č. 8 – klasifikace výukových metod (Maňák, 2003)

Blíže si charakterizujeme pouze ty metody, které je vhodné využívat při ručním šití s dětmi v MŠ.

Metoda slovní – vysvětlování

„Vysvětlování charakterizuje logický a systematický postup při zprostředkování učiva žákům, přičemž respektuje jejich věkové a individuální zvláštnosti a vychází z aktuálního

stavu jejich vědomostí a dovedností.“ Jedná se tedy o univerzálně využitelnou metodu ve většině výukových situací. (Maňák, 2003)

Metoda názorně-demonstrační – instruktáž

„Instruktáž je metoda, která zprostředkovává žákům vizuální, auditivní, audiovizuální, hmatové a podobné podněty k jejich praktické činnosti.“ Má širokou působnost uplatnění při vytváření různých dovedností, pracovních, pohybových, technických, laboratorních, ale též sociálních. Slovní instruktáž prezentuje žákům instrukce, které plní funkci informativní (postup činnosti), řídicí (usměrňuje pozornost žáků, směřuje ji k důležitým věcem) a obnovující (aktualizuje již dříve osvojené zkušenosti a poznatky). (Maňák, 2003)

Metody demonstračně-praktické – manipulování

Manipulovat začíná dítě již v kojeneckém období, nejdříve při hře s končetinami, postupně se prostřednictvím manipulace učí poznávat svět kolem sebe. Během předškolního období se tato manipulace stupňuje a zkvalitňuje, stává se cílevědomou. Metoda pomáhá poznávat prostředí, zařízení a vybavení, v němž se žák pohybuje a které si má osvojit. Určité podoby nabývá zacházení s předměty při různých pracovních činnostech, jako je např. lepení, stříhání, modelování, montování apod. (Maňák, 2003)

Skalková (1999) uvádí navíc skupinu **metod praktických činností žáků**, ve které hlavním zdrojem poznání je přímá činnost žáků, bezprostřední kontakt se skutečnými předměty a manipulace s nimi. Do této skupiny řadí *„praktické pracovní činnosti a práce žáků různého obsahového zaměření, jejichž prostřednictvím žáci získávají poučení o vlastnostech materiálu, o nástrojích, strojích a jejich funkci. Osvojují si určité postupy a pracovní dovednosti, dovednost pracovat soustředěně a kulturně.“*

Organizační formy zpravidla chápeme jako organizování vzdělávání v prostoru a čase, realizují se v nich procesy vyučování a učení. (Šmelová, 2018). Průcha (2003) organizační formy charakterizuje jako vnější stránku vyučovacích metod. Progresivní je celkové systémové pojetí řízení a uspořádání výuky v určité vzdělávací situaci.

Skalková (1999) dělí organizační formy na vyučování frontální, skupinové a kooperativní, individualizované a projektové. Vzdělávání v mateřské škole však nelze chápat tímto

způsobem. Pobyt dítěte v MŠ by měl být komplexním provázaným systémem vzdělávání, ve kterém pedagog cílevědomě působí na dítě a rozvíjí jeho individuální možnosti a schopnosti. Základní formou vzdělávání v MŠ je interakce učitelky s dětmi v průběhu celého dne. Prostředkem vzdělávání je vše, co se v MŠ děje. Vzhledem ke stálé interakci je dítě vzděláváno prostřednictvím jemu přirozených situací (hra, řešení sporů, jídlo, atp.) a tím má nejvíce prostoru k jeho dalšímu pokroku a učení. Přirozená interakce probíhá s celou třídou, skupinkami i jednotlivci. V MŠ probíhají činnosti formou individuálních, skupinových či frontálních činností, ale jako nejvhodnější se jeví činnosti sdružené do projektů či integrovaných celků, v nichž se promítnou všechny tři zmíněné organizační formy. (Svobodová, 2010)

Berčíková (2015) uvádí, že pro lepší realizaci aktivit spojených s polytechnickým vzděláváním, je vhodné v MŠ vytvořit pracovní koutky či stoly obsahující nářadí a různé pomůcky k praktickým, rukodělným činnostem (úměrně věkovým zvláštnostem dětí). Tyto pracovní koutky můžeme najít v běžných MŠ, ale nejsou příliš obvyklé. Samozřejmě však jsou v rámci alternativního programu „**Začít spolu**“, kde děti pracují v centrech aktivit v malých skupinkách. Jedním z center je „centrum ateliér“ v němž se děti projevují prostřednictvím tvůrčích činností různého druhu. Rozvíjí zde estetické cítění, jemnou a hrubou motoriku i sociální dovednosti. Ateliér je vybaven různými druhy výtvarných potřeb od pastelek, přes modelovací materiály, textilie a přírodniny po knihy o výtvarném umění. Jelikož je ruční šití v předškolním vzdělávání vhodnější realizovat v menších skupinkách, jeví se nám využití ručního šití v tomto programu nejvyužitelnější. (Začít spolu, 2020)

3 RUČNÍ ŠITÍ V RVP PV

Rámcový vzdělávací program (2006) „*vymezuje hlavní požadavky, podmínky a pravidla pro institucionální vzdělávání dětí předškolního věku*“.

RVP PV neobsahuje polytechnické vzdělávání jako samostatnou vzdělávací oblast, jeho vzdělávací obsah je však chápán jako kompaktní, propojený a nerozdělitelný celek, jehož jednotlivé oblasti jsou vzájemně propojeny. Polytechnické aktivity tedy v předškolním vzdělávání mají své jisté místo a v RVP PV formulace pro naplňování cílů spojených s nimi najdeme. (Nádvorníková, 2015)

Vzdělávání v MŠ je odlišné od vzdělávání na základní škole. Zvláštnosti tohoto vzdělávání vychází především z dosud nevyzrálých a postupně se rozvíjejících osobnostních struktur dítěte a jeho specifických potřeb. Pro polytechnickou výchovu je směřodatné přizpůsobovat se a plně respektovat vývojové kognitivní, sociální a emocionální potřeby předškolních dětí. (Honzíková, 2015)

V následujících podkapitolách se nezaměříme všeobecně na zařazení polytechnického vzdělávání do oblastí RVP PV, ale budeme se soustředit na bezprostřední spojitost oblastí s technikou ručního šití v předškolním vzdělávání.

3.1 Rámcové cíle

Cílem předškolního vzdělávání je rozvíjet dítě po všech stránkách (fyzické, psychické a sociální) a *“vést je tak, aby na konci svého předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností, schopnou (kompetentní, způsobilou) zvládat, pokud možno aktivně a s osobním uspokojením, takové nároky života, které jsou na ně běžně kladeny (zejména v prostředí jemu blízkém, tj. v prostředí rodiny a školy), a zároveň i ty, které ho v budoucnu nevyhnutelně čekají.*“ (RVP PV, 2018)

- 1. rozvíjení dítěte, jeho učení a poznání** - stěžejní poznatky a dovednosti, které by si dítě v této oblasti mělo osvojit nebo rozvinout. V souvislosti s ručním šitím jde především o rozvinutí manuální zručnosti, získání přiměřených dovedností při práci s textilem a náčiním (pomůckami k šití), znalosti a respektování základních bezpečnostních zásad a pravidel při práci s šicími pomůckami, poznávání základních

materiálů potřebných k šití, seznámení se s krejčovským řemeslem a zejména o získání zkušenosti, že je potřeba vynaložit určité úsilí k tomu, abychom něco vytvořili.

2. **osvojení základů hodnot, na nichž je založena naše společnost** – to znamená utvořit si základní postoje k jevům nebo problémům pro tuto oblast důležitým. Jde především o uvědomění si významu práce, jejích výsledkům, být k nim ohleduplný a neničit je. Dokázat šetrně zacházet s materiály a neplýtvat jimi. Mít zájem o pracovní činnosti, potřebu něco tvořit. Být podporován při tvůrčích činnostech a zažívat z nich radost (z vydařeného díla). Získat úctu k tradici a dílu předků.
3. **získání osobní samostatnosti a schopnosti projevat se jako samostatná osobnost působící na své okolí** – jde o samostatné zapojení se do činností, vlastní aktivitu dítěte vycházející z činnostního učení dětí. Dopřát dětem prostor pro vlastní tvoření a aktivitu. Nechat je samostatně manipulovat s předměty a experimentovat, volit různé postupy a řešení problému. Naučit se pracovat s neúspěchem a případnými překážkami. (Nádvorníková, 2015)

3.2 Klíčové kompetence

Klíčové kompetence jsou „*soubory předpokládaných vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého jedince*“. (RVP PV, 2018)

Vzhledem k polytechnickému vzdělávání – ručnímu šití, jsou formulace klíčových kompetencí poměrně přesné a výstižné. Úsilí o jejich vytváření by mělo být základem všech polytechnických činností v předškolním vzdělávání. (Nádvorníková, 2015)

Klíčové kompetence a jejich náplň, související s ručním šití, jsou následující:

Kompetence k učení - dítě soustředěně pozoruje, zkoumá, objevuje, experimentuje. Raduje se z toho, co samo dokázalo a zvládlo. Vědomě se učí, vyvine úsilí, soustředí se na činnost a záměrně si zapamatuje. Dokončí zadanou práci. Postupuje podle instrukcí a pokynů, je schopno dobrat se k výsledkům.

Kompetence k řešení problémů – dítě postupuje cestou pokusu a omylu, zkouší, experimentuje. Spontánně vymýšlí nová řešení, hledá různé možnosti a varianty a využívá při tom dosavadní zkušenosti, fantazii a představivost. Při řešení praktických problémů užívá logické postupy. Rozlišuje funkční řešení (vedoucí k cíli) a řešení, která funkční nejsou, dokáže mezi nimi volit. Nebojí se chybovat.

Kompetence komunikativní – dítě se dokáže vyjadřovat a sdělovat své prožitky, pocity a nálady různými prostředky (řečovými, výtvarnými, hudebními, dramatickými apod.)

Kompetence sociální a personální – dítě si uvědomuje, že za sebe i své jednání odpovídá a nese důsledky. Samostatně rozhoduje o svých činnostech.

Kompetence činnostní a občanské – dítě dokáže rozpoznat a využívat vlastní silné stránky, poznávat svoje slabé stránky. Má smysl pro povinnost ve hře, práci i učení; k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně; váží si práce i úsilí druhých. Chápe, že zájem o to, co se kolem děje, činnost, pracovitost a podnikavost jsou přínosem a že naopak lhostejnost, nevášnivost, pohodlnost a nízká aktivita mají svoje nepříznivé důsledky. (RVP PV, 2018)

3.3 Vzdělávací oblasti

Hlavním prostředkem předškolního vzdělávání je vzdělávací obsah, je definován tak, aby jeho prostřednictvím byly naplňovány vzdělávací záměry a bylo tak dosaženo vzdělávacích cílů. Vzdělávací obsah je formulován rámcově v podobě učiva a očekávaných výstupů a je určen pro celou věkovou skupinu (2 – 7 let). Pojem „učivo“ má činnostní povahu (praktickou i intelektovou) a je nahrazen pojmem „vzdělávací nabídka“. Činnostní povahu mají též „očekávané výstupy“. Vzdělávací obsah je v RVP PV uspořádán do pěti vzdělávacích oblastí: biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální. Oblasti a jejich obsahy jsou navzájem propojené, prolínají se a ovlivňují. Vyplývají z nich rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání. Tyto oblasti a jejich dílčí vzdělávací cíle pro techniku ručního šití jsou následující:

1. *Dítě a jeho tělo (biologická)*

- *rozvoj pohybových schopností a zdokonalování dovedností v oblasti hrubé i jemné motoriky (koordinace a rozsahu pohybu, dýchání, koordinace ruky a oka*

- *rozvoj a užívání všech smyslů*
- *osvojení si věku přiměřených praktických dovedností*

2. Dítě a jeho psychika (psychologická)

2.1. Jazyk a řeč

- *rozvoj komunikativních dovedností*

2.2. Poznávací schopnosti a funkce, představivost a fantazie, myšlenkové operace

- *rozvoj tvořivosti (tvořivého myšlení, řešení problémů, tvořivého sebevyjádření)*
- *posilování přirozených poznávacích citů*

2.3. Sebepojetí, city a vůle

- *rozvoj schopnosti sebeovládání*
- *rozvoj a kultivace mravního i estetického vnímání, cítění a prožívání*

3. Dítě a ten druhý (interpersonální)

- *rozvoj interaktivních a komunikativních dovedností verbálních i neverbálních*

4. Dítě a společnost (sociálně-kulturní)

- *vytvoření základů aktivních postojů ke světu, k životu, pozitivních vztahů ke kultuře a umění, rozvoj dovedností umožňujících tyto vztahy a postoje vyjadřovat a projevovat*
- *rozvoj společenského i estetického vkusu*

5. Dítě a svět (environmentální)

- *vytváření elementárního povědomí o širším přírodním, kulturním i technickém prostředí, o jejich rozmanitosti, vývoji a neustálých proměnách*
- *vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, se živou a neživou přírodou, lidmi, společností, planetou Zemí (RVP PV, 2018)*

4 PRAKTICKÁ ČÁST - METODICKÉ LISTY

Cílem praktické části je vytvořit metodickou podporu zaměřenou na aktivity týkající se ručního šití a jeho využití v předškolním vzdělávání. Vytvoříme tedy metodické listy, orientované na ruční šití, využitelné v práci s dětmi v MŠ.

Metodický list je vzhledem k různým výkladům pojmu didaktický prostředek a nejednotného členění didaktických prostředků velice náročné jednoznačně zařadit do tohoto systému. Dle Rambouska (1989) lze začlenit metodický list do materiálně didaktických prostředků, konkrétně 2. kategorie – Metodické pomůcky. Pavlas (2008) uvádí, že *„kvalitně a systematicky zpracované metodické listy slouží jako výukový didaktický materiál, obsahující potřebné informace z hlediska vyučovacího procesu.“*

Každý metodický list bude obsahovat jednu podrobně rozepsanou aktivitu vztahující se k dané problematice. Struktura metodického listu bude následující: název aktivity, stanovení doporučeného věku, časová dotace, očekávané výstupy učení a konkrétní dovednosti, které dítě prostřednictvím aktivity získá, pomůcky potřebné k realizaci aktivity, podrobný pracovní postup doplněný fotografickým postupem, metodická doporučení a použité zdroje.

4.1 Manipulace s jehlou, základní stehy

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

30 minut (možno rozdělit na 2x 15 minut např. v rámci centra aktivit)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- osvojí si základy šití, které jsou předpokladem pro další práci
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- ovládnutí základních stehů ručního šití – přední steh, obnitkovací (obšívací) steh

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- filc (stačí o velikosti A5), nit

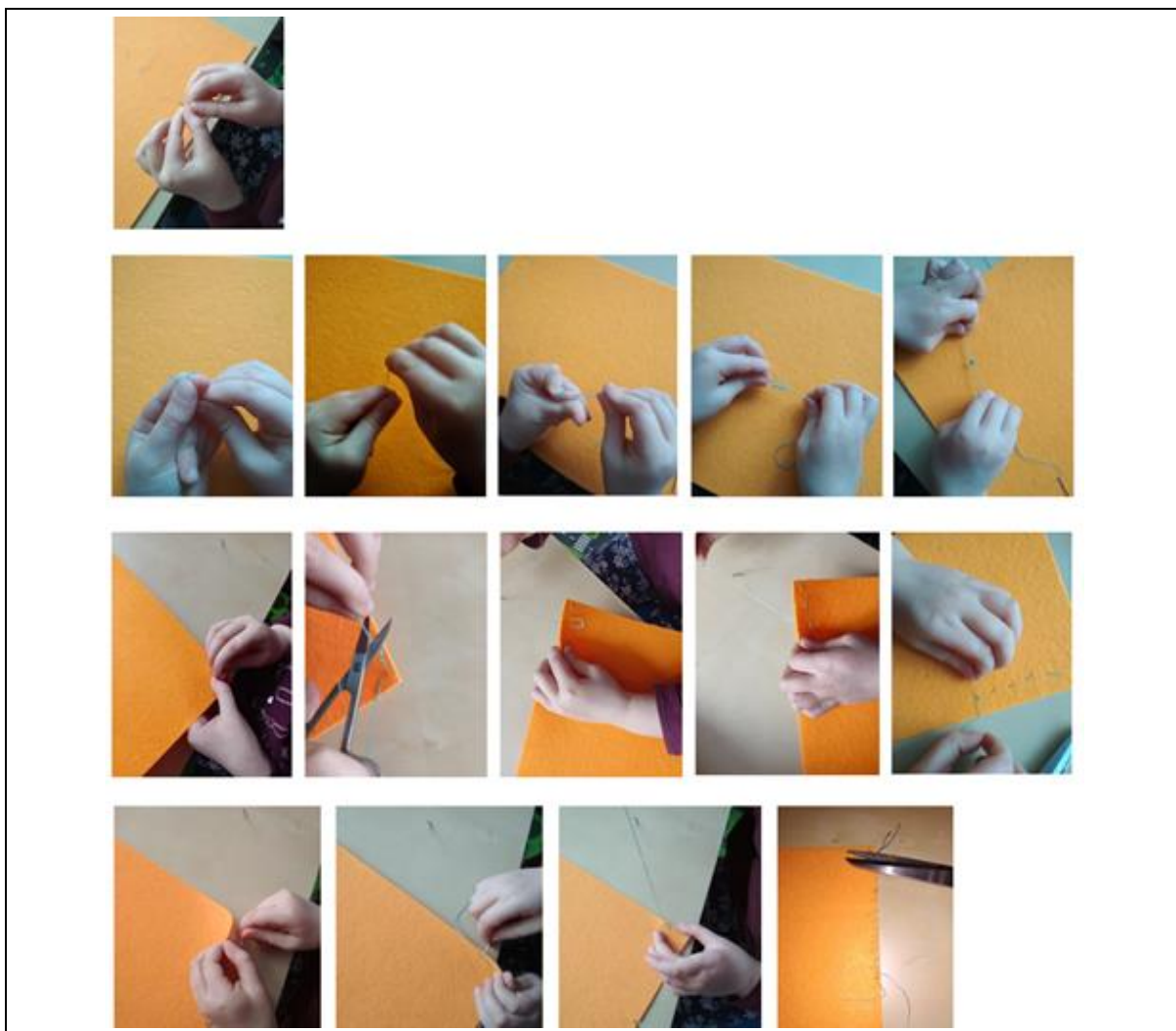
Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky

Pracovní postup

1. Seznámíme děti s tím, jak budou s jehlou zacházet, aby neublížili sobě nebo někomu jinému.
2. Každému dítěti dáme arch filcu, nit, jehlu a nůžky.
Navlékání jehly
3. Do levé ruky vezmeme jehlu, do pravé ruky nit. Konec nitě si můžeme jemně navlhčit v ústech, aby se nekroutil a spojila se tak jednotlivá vlákna.
4. Nit navlečeme dvojitým návlekiem, konce nitě zarovnáme k sobě.
Uzel
5. Konce nitě přidržíme mezi palcem a ukazováčkem levé ruky, pravou rukou nit kolem prstu obmotáme cca 2x dokola.
6. Nit v levé ruce pevně stiskneme a promneme nit mezi prsty (ukazováček posuneme po palci dozadu a palec dopředu).
7. Jednou rukou uchopíme konce nitě a druhou nit s jehlou a zatáhneme od sebe. Pokud se nitě správně překřížily, měl by vzniknout uzel.
Přední steh
8. Látku propíchneme ze spodu a protáhneme nit až do konce. Jehlu zapíchneme asi 0,5 cm do leva z horní strany a protáhneme až do konce. Postup opakujeme, dokud neprošijeme potřebnou část.
Obnitkovací (obšívací) steh
9. Okraj látky držíme směrem od sebe. Jehlu vpíchneme z jedné strany látky asi 0,5 cm od okraje, nit přetáhneme přes okraj a jehlu opět vpíchneme ze stejné strany látky asi o 0,5 cm dále a protáhneme až do konce. Postup opakujeme, dokud neprošijeme potřebnou část.
10. Máme hotovo.

Metodické poznámky

1. Je lepší šít dvojitou nití, protože potom se jehla z nitě nevyvléká a dělá se lépe uzel.
2. Návlek nitě by měl být dlouhý maximálně na délku paže dítěte, aby se mu dobře pracovalo.
3. Pro učení šití je vhodné zvolit filc, jelikož drží pevně tvar, nemuchlá se a zároveň se dobře propichuje.
4. Největším problémem dětí, při ručním šití, je udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.

Použité zdroje a další inspirace

Knižní zdroje:

Ruční práce. 2. české vyd. Praha: Slovart, 2004. 240 s. Praktická ilustrovaná příručka. ISBN 80-7209-603-6.

4.2 Záložka do knihy

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (při únavě dětí či klesání míry soustředěnosti, možno rozdělit na 2x)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky ručního šití v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- řekne si o pomoc
- určí možnosti dalšího využití výrobku
- projevuje zájem o čtení

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- uděláná suku na niti
- ovládání předního stehu
- stříhání textilií

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- nit, prádlová guma o šířce cca 0,5 – 1 cm, filcová dekorace („hotový tvar“, my jsme využili tvaru motýla)

Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky

Pracovní postup

1. Za pomoci knížky si odměříme délku prádlové gumy (konce gumy by se měly cca 1 cm překrývat) a ustříháme.
2. Na jeden konec gumy přiložíme motýla, ze spodní strany propíchneme gumu a následně motýla ve spodní části (u zadečku), provedeme jeden až dva přední stehy.
3. Ze spodu motýla přiložíme druhý konec gumy, nejlépe, aby se částečně překrýval s prvním koncem. Provedeme přední steh, tak, abychom přišli oba konce gumy k motýlovi.
4. Provedeme jeden až dva přední stehy gumou a motýlem zároveň, směrem k hlavičce motýla. Zakončíme sukem a odstřížením přebytečné nitě.
5. Ke gumě pod/nad motýla přiložíme dalšího motýla a předním stehem přišijeme ke gumě (začínáme zespodu i končíme vespod).
6. Stejný postup opakujeme u třetího motýla.
7. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. Při přišívání druhého konce prádlové gummy je nutné dohlédnout na to, aby guma nebyla přetočená.
2. Záložku je možné využít i jako čelenku do vlasů.
3. Největší problém, při ručním šití, dětem dělá udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.
4. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s jehlou.

Použité zdroje a další inspirace

Internetové zdroje:

Inspirace z: <https://cz.pinterest.com/pin/215609900889388549/> - záložka do knihy

4.3 Voňavý pytlíček

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (při únavě dětí či klesání míry soustředění, možno rozdělit na 2x)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky ručního šití v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- určí možnosti dalšího využití výrobku
- vyjmenuje možné varianty náplně pytlíčku
- chápe pojem recyklace v nejširším slova smyslu

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- ovládání obnitkovacího (obšívacího) stehu
- stříhání textilií

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- organza (v roli), nit, vázací stuha (cca 30cm)
- sušené kytky / koření / mýdlo

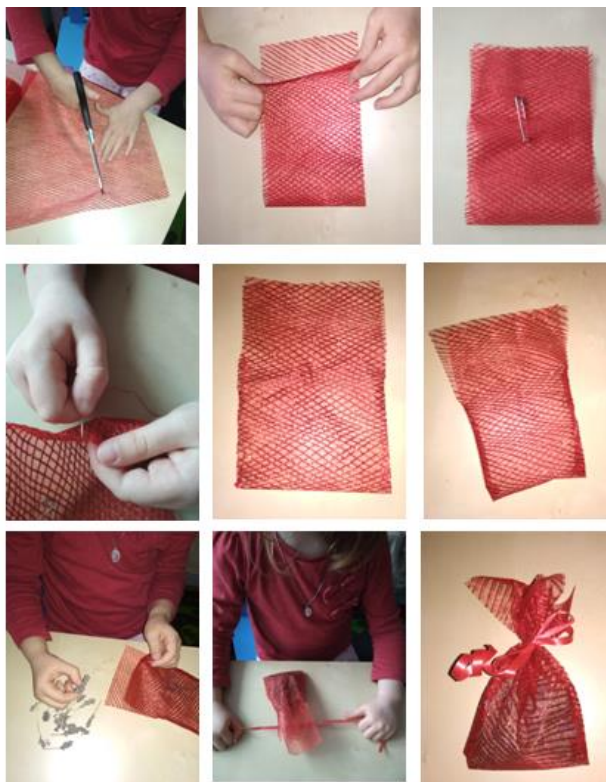
Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky, zavírací špendlík, tmavý fix nebo křída

Pracovní postup

1. Z odmotané organzy odměříme pruh široký cca 10cm a naznačíme fixem (možno použít papírovou šablonu o šířce 10cm a výšce organzy)
2. Organzu přeložíme na půl lícem dovnitř
3. Zajistíme zavíracím špendlíkem, aby se nám textilie neposouvala během šití.
4. Navlékneme nit dvojitym návlekiem.
5. Jehlu vpíchneme do dolního rohu (u přehybu) a obnitkovacím stehem strany přišijeme k sobě cca do dvou třetin přeloženého pruhu.
6. Krok 4 opakujeme po druhé straně.
7. Po došití převrátíme sešitou textilii „naruby“.
8. Vzniklou kapsu naplníme přichystanými květy (kořením).
9. Naplněný pytlíček obtočíme stuhou v místě, kde končí šev a uvážeme suk, příp. mašli.
10. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. Na výrobu voňavého pytlíčku je žádoucí zvolit prodyšný, případně průsvitný materiál.
2. K výrobě je možné využít zbytky organzy a stuh např. z různých květinových dekorací, velikonoční pomlázky apod. (recyklujeme).
3. Největší problém, při ručním šití, dětem dělá udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.
4. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s jehlou.

Použité zdroje a další inspirace

Internetové zdroje:

Inspirace z: <https://www.stoklasa.cz/darkovy-pytlik-13x18-cm-organza-s-ornamenty-x146647?barva=213472>

4.4 Taštička na mobil

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (vzhledem ke krátkodobé soustředěnosti a rychlejší unavitelnosti předškolních dětí, doporučujeme práci rozdělit na dvě části)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- trpělivě dokončí práci
- vymyslí další možnosti využití výrobku
- chápe pojem recyklace v nejširším slova smyslu a její význam

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- spojování textilií šitím - ovládnutí předního stehu
- přišití knoflíku
- stříhání textilií

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- fleece (odpadový materiál), nit

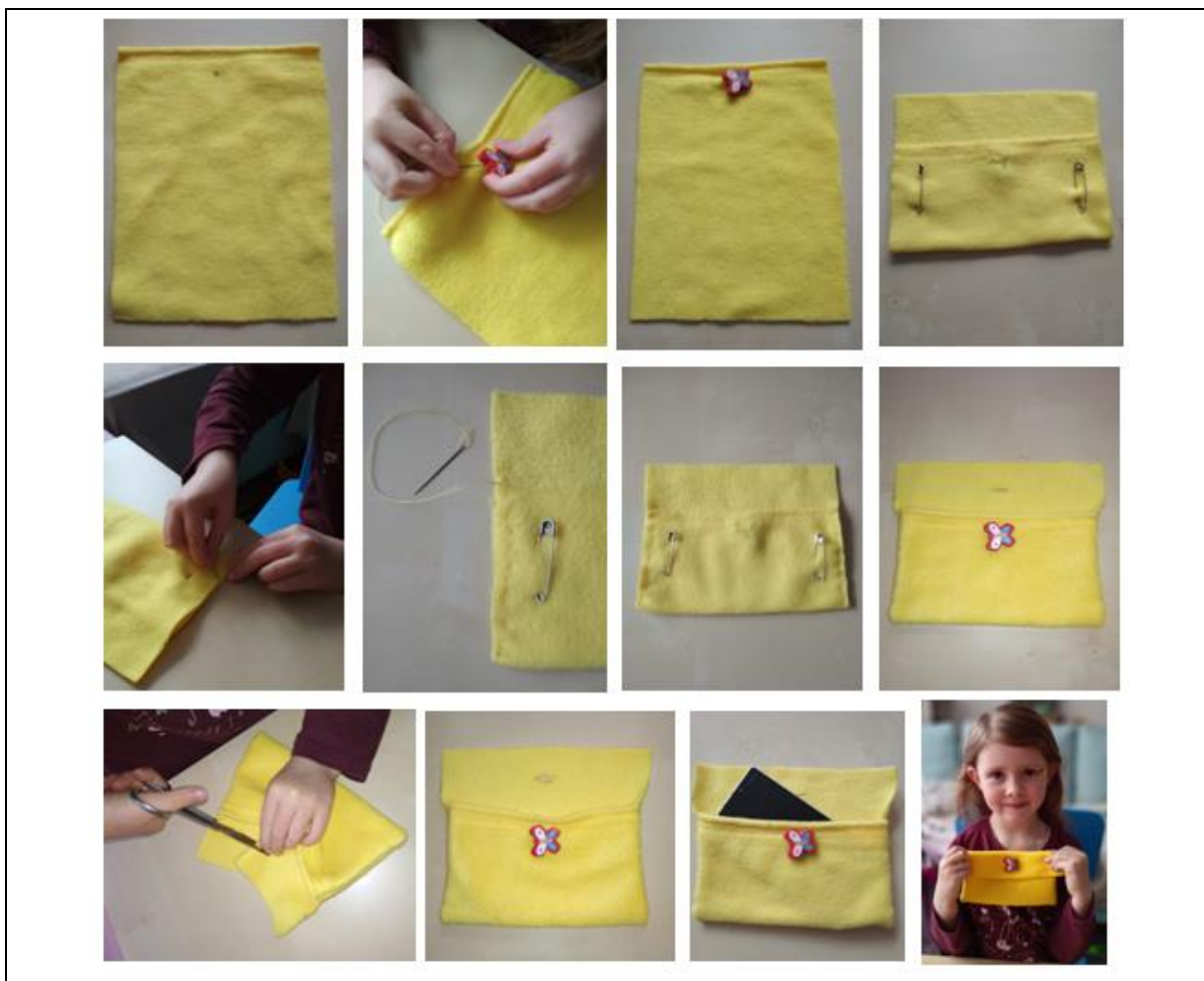
Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky, knoflík (tunélkový nebo ouškový), fix (tmavší barvy), zavírací špendlík 2x

Pracovní postup

1. Na textilií naznačíme fixem obdélník (např. o velikosti 18 x 22 cm).
2. Na lícové straně, cca 1,5 cm od horního okraje, v prostřední části, si fixem naznačíme bod pro přišití knoflíku.
3. Navlékneme nit dvojitým návlekm.
4. K vyznačenému bodu přišijeme knoflík (steh začínáme zespodu, jehlu protáhneme nahoru, navlékneme na ni knoflík a dotáhneme do konce, těsně vedle knoflíku jehlu zapíchneme do látky a protáhneme na druhou stranu, několikrát opakujeme).
5. Po přišití knoflíku uděláme suk a odstříháme zbytky nitě.
6. Látku otočíme lícem nahoru a přeložíme tak, aby se překrývaly cca tři čtvrtiny celkové délky látky a jedna čtvrtina zůstala na jednoducho. Knoflík se schová dovnitř.
7. Látku upevníme zavíracími špendlíky, aby neujížděla a lépe se tak přišívala.
8. Navlékneme nit dvojitým návlekm
9. Nit zapíchneme do jednoho rohu (u přehybu) a předním stehem překrývající se látku prošijeme. To stejné opakujeme na druhé straně.
10. Sešitou látku převrátíme „naruby“.
11. Přes sešitou část přehneme volný cíp a fixem naznačíme díрку pro knoflík.
12. Prostříháme díрку na knoflík.
13. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. Lze využít i jiný druh textilie, my jsme zvolili fleecce z důvodu jeho měkkosti (ochrana před nárazem).
2. Knoflík je lepší použít tunélkový nebo ouškový než dvou/čtyřdírkový, kterému se špatně trefuje do dírek při stehu z rubu.
3. Při rozdělení práce na dvě poloviny – první část ukončit po přišití knoflíku.
4. K výrobě můžeme použít zbytkovou textilií (recyklace).
5. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s materiálem.

Použité zdroje a další inspirace

Knižní zdroje:

CURTO, Rosa María. *Super snadné ruční šití pro děti*. První české vydání. Praha: Svojtka & Co., 2015. 95 stran. ISBN 978-80-256-1744-1.

4.5 Prstový maňásek

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

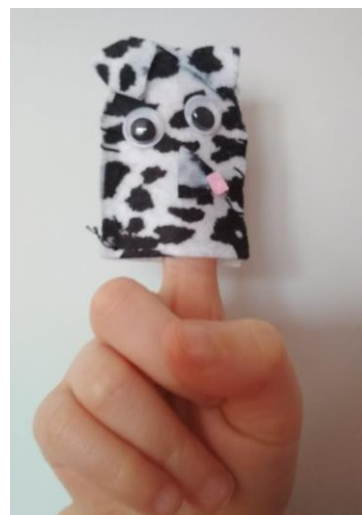
Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (možno rozdělit na 2 části)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- osvojí si základy šití, které jsou předpokladem pro další práci
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- zachází šetrně s materiálem, neplýtvá jím
- záměrně se soustředí na činnost, udrží pozornost
- vyjadřuje svou představivost a fantazii

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- ovládání obnitkovacího (obšívacího) stehu
- obkreslení šablony
- správná manipulace s lepidlem
- stříhání textilií

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- filc (stačí o velikosti A5), nit

Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky, šablona na maňáska, lepidlo (Herkules), tmavý fix, nalepovací oči

Pracovní postup

1. K okraji v rubové části umístíme šablonu a 2x ji obkreslíme.
2. Obkreslené tvary vystříhneme.
3. Tvary k sobě přiložíme rubovou stranou.
4. Navlékneme nit, uděláme suk.
5. Jehlu vpíchneme do pravého dolního rohu a obnitkovacím (obšívacím) stehem k sobě kusy přišijeme.
6. Spodní strana zůstává nepřišitá.
7. Z filcu vystříhneme 3 trojúhelníčky o velikosti cca 1x1 cm (možno dětem připravit předem).
8. Trojúhelníčky přilepíme k sešité textilii – vytvoříme uši a nos.
9. Přilepíme nalepovací oči.
10. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. V případě rozdělení práce na dvě části – nechat děti vystříhat si samostatně komponenty na maňáska (uši, nos). Pokud by aktivita proběhla v kuse, předchystat dětem tyto komponenty, aby je mohly jen dolepit.
2. Vést děti k tomu, aby při obkreslování šablon šetřily s materiálem a začaly obkreslovat od kraje.
3. Největší problém, při ručním šití, dětem dělá udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.
4. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s jehlou.

Použité zdroje a další inspirace

Knižní zdroje:

CURTO, Rosa María. *Super snadné ruční šití pro děti*. První české vydání. Praha: Svojtka & Co., 2015. 95 stran. ISBN 978-80-256-1744-1.

4.6 Magnetka

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

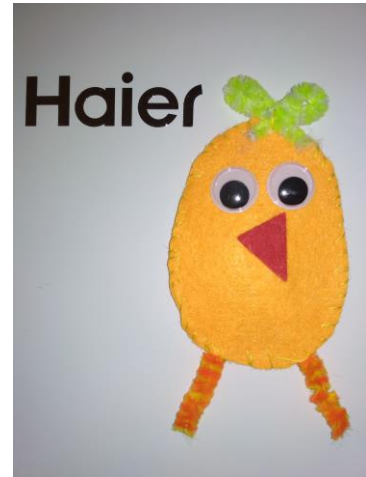
Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (možno rozdělit na více částí)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- osvojí si základy šití, které jsou předpokladem pro další práci
- pojmenuje použité materiály
- šetří s materiálem
- uvede příklady využití techniky v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- dokončí započatou práci
- během práce ovládá svoje emoce
- správně pojmenuje části obličeje, zná jejich proporcionální rozmístění

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- obkreslení šablony
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- ovládání obnitkovacího (obšívacího) stehu
- přišití aplikací
- správná manipulace s lepidlem
- stříhání textilií

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme?

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- filc (stačí o velikosti A5), nit, chlupatý drátek

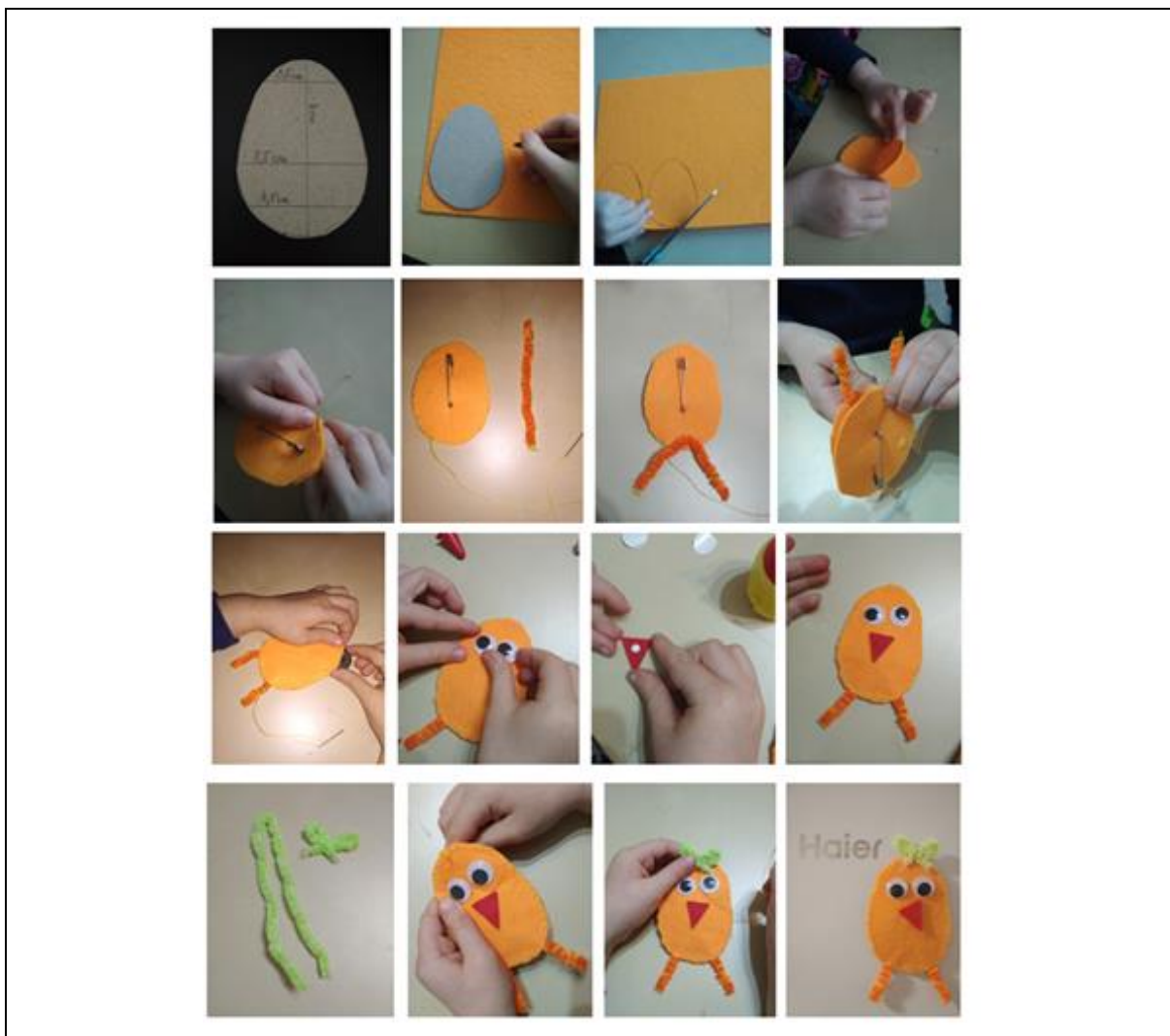
Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, zavírací špendlík, nůžky, šablona, fix (tmavší barvy), samolepící oči, lepidlo (Herkules), magnet

Pracovní postup

1. Na textilií 2x obkreslíme šablonu, při tom dbáme na šetření s materiálem (obkreslujeme do krajní části, ne doprostřed připravené textilie).
2. Obkreslené tvary vystříhneme.
3. Tvary k sobě přiložíme z rubové strany.
4. Vprostřed zajistíme zavíracím špendlíkem, aby jednotlivé části textilie při šití držely u sebe.
5. Navlékneme nit dvojitým návlekiem a uděláme suk.
6. Jehlu vpíchneme do kraje textilie (v našem případě začínáme od vrcholu vejcovitého tvaru) a obšíváme obnitkovacím stehem.
7. Když se obšíváním dostaneme do spodní části vejcovitého tvaru, vezmeme chlupatý drátek (cca 10cm), ohneme jej na polovinu a ohyb vložíme mezi textilie.
8. Pokračujeme dále v obšívání, drátek obšíváme tak, jako by tam nebyl.
9. Cca 3cm před dokončením obšívání, vložíme mezi textilie magnet a dokončíme obšívání.
10. Výrobek dozdobíme samolepícíma očima a zobáčkem vystříhnutým z kousku filcu jiné barvy, který přilepíme lepidlem.
11. Doplnit můžeme mašličku z chlupatého drátku (nebo jiného materiálu), kterou přišijeme obšívacím stehem.
12. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. Zobáček je možné též přišíť (lépe by držel), ale je to již složitější motorický úkon, nebo jej přišíť jako první, než začneme ovály sešívát k sobě.
2. Při obkreslování šablon dbáme na jejich umístění do okrajové části textilie, aby zbytečně nevznikal velký odpadový materiál.
3. Největší problém, při ručním šití, dětem dělá udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.
4. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s jehlou.

Použité zdroje a další inspirace

Internetové zdroje:

Inspirace na: <https://www.filcovesiti.cz/>

4.7 Jehelníček

Kdo může vyrobit?

Děvčata a chlapci od 5-ti let věku (záleží na manuální zručnosti a trpělivosti). Vzhledem k náročnosti práce je potřebný stálý dozor a asistence učitele. Šití vyžaduje určitou znalost techniky, proto je vhodné, aby práci předcházelo procvičení základních stehů (např. jako samostatný blok práce). Pro práci doporučujeme menší počet dětí (max. 5).

Neusilujeme o dokonalý vzhled (to vzhledem k věku dětí ani nelze), ale především o pochopení techniky.

Za jak dlouho se to stihne?

1 hodina (vzhledem ke krátkodobé pozornosti a soustředěnosti dětí je lepší práci rozdělit na dvě části)

Kdo zpracoval námět a výrobek doporučuje?

Lucie Grulichová, 3. roč., UMŠ

Co se žáci naučí?

Očekávané výstupy učení:

- pojmenuje pomůcky k ručnímu šití
- osvojí si základy šití, které jsou předpokladem pro další práci
- pojmenuje použité materiály
- uvede příklady využití techniky v běžném životě
- dodržuje zásady bezpečnosti práce
- šetří s materiálem
- zkoordinuje ruku a oko při práci
- postupuje podle instrukcí
- dokáže najít další využití vytvořeného výrobku
- chápe smysl recyklace

Konkrétní dovednosti:

- bezpečné užívání pracovních pomůcek k šití
- navléknutí nitě na jehlu
- udělání suku na niti
- obkreslení šablony
- ovládnutí obnitkovacího (obšívacího) stehu
- přišití knoflíku

Jaký materiál a pomůcky potřebujeme

Pracovní prostory:

- běžná třída, centrum aktivit

Materiál:

- bavlněná textilie (odpadový materiál), nit

Pomůcky:

- jehla střední velikosti s větším okem, nůžky, výplň (buničitá vata, duté vlákno), knoflík, tmavý fix, zavírací špendlík

Pracovní postup

1. Na textilií 2x obkreslíme šablonu ve tvaru kruhu (např. o průměru 14cm).
2. Kruhy k sobě přiložíme lícovou stranou.
3. Textilie k sobě přišpendlíme zavíracím špendlíkem, aby se nám textilie nerozjížděly od sebe a lépe se tak šilo.
4. Navlékneme nit dvojitým návlekiem a uděláme suk.
5. Textilie k sobě přišijeme obnitkovacím stehem.
6. Cca 4cm před dokončením obšívání vzniklou kapsu otočím naruby a vycpeme výplní.
7. Dokončíme obšívání obnitkovacím stehem z lícové strany.
8. Navlékneme novou nit dvojitým návlekiem a uděláme suk.
9. Jehlu zapíchneme doprostřed kruhu a protáhneme skrz.
10. Nit přetáhneme přes okraj kruhu a jehlu zapíchneme opět doprostřed a protáhneme skrz. Postup opakujeme 6x. Vzniklé stehy nám rozdělí kruh na šestiny.
11. Navlékneme novou nit dvojitým návlekiem, případně pokračujeme se zbytkem niti z obšívání kruhu.
12. Propíchneme kruh opět vprostřed a protáhneme nit až do konce.
13. Na nit navlékneme knoflík, jednou dírkou dovnitř a druhou ven, a prošíjeme kruh opět uprostřed (ze strany knoflíku). Krok 3x opakujeme.
14. Máme hotový výrobek.

Metodické poznámky

1. Na výrobek můžeme použít dvě barvy (dva různé vzory) textilie. Stejně tak můžeme kombinovat i dva různé druhy textilií.
2. V případě rozdělení práce na dvě části je vhodné v první části dokončit obšívání včetně výplně. Ve druhé části potom pokračovat prošíváním středu a přišíváním knoflíku.
3. Největší problém, při ručním šití, dětem dělá udělat závěrečný suk tak, aby nedošlo k povolení či vyvléknutí stehu, proto je potřeba se zakončením dětem pomoci.

4. Návlek niti by neměl být delší, než délka paže dítěte, aby se mu dobře manipulovalo s jehlou.
5. Na „ozdobné“ obšívání (krok 10) děláme velké stehy, proto je za potřebí dlouhá nit. Nit buď navlečeme dlouze, ale může dojít k horší manipulaci s nití a jejímu uzlování, nebo nit navlečeme několikrát během obšívání.
6. Kroky 10 a 11 můžeme vynechat a přišít pouze knoflík.
7. Ve foto postupu je knoflík čtyřdírkový, pro přišívání dětmi je však vhodnější použít knoflík ouškový.

Použité zdroje a další inspirace

Internetové zdroje:

Inspirace na: <https://www.potvor.cz/obchod/jehelnicek-puntikaty-ruzne-barvy-7667607.html>

ZÁVĚR

Ruční šití je ve společnosti i ve vzdělávání stále méně využívané. Naše babičky štepováním „zachránily“ každou roztrženou ponožku nebo punčochu, dnes ponožky raději vyhodíme a koupíme si nové. Jako děti jsme si šili oblečky na panenky Barbie, dnes je jich v obchodech nepřeberné množství a než by si maminky daly práci s jejich ušitím, raději jdou do obchodu a oblečky koupí. V mateřských školách se ručnímu šití též moc nevěnuje, snad z důvodu náročnější organizace práce nebo jen zapomínání na tuto činnost. Děti tak nemají příliš příležitostí se k ručnímu šití vůbec dostat. Z důvodu přiblížení dětem technik ručního šití byla také zpracována tato bakalářská práce.

Při tvoření za pomoci ručního šití u dětí předškolního věku neusilujeme o dokonalý výsledek, to vzhledem k vývojovým specifikům ani zcela nejde, jde především o to, aby dítě pochopilo techniku a umělo s jehlou a dalšími pomůckami zacházet bezpečně. Zároveň využitím zbytkových materiálů při práci vedeme děti k šetrnosti, tvořivosti a smyslu pro recyklaci.

V teoretické části jsme si popsali vývojová specifika předškolních dětí, která je nutné znát před zahájením práce s nimi. Vymezili jsme si pojem polytechnická výchova a uvedli možnosti její aplikace do předškolního vzdělávání. Konkrétně jsme se potom soustředili na popis základních technik ručního šití a charakteristiku materiálů a pomůcek potřebných k realizaci této techniky. Ruční šití jsme též zařadili do jednotlivých oblastí RVP PV, na základě toho jsme se přesvědčili o komplexnosti programu, a že všechny jeho oblasti se propojují, vzájemně ovlivňují nebo doplňují.

V praktické části byly vytvořeny metodické listy, které mohou využívat jak pedagogové v mateřských školách, jako metodickou podporu při školních činnostech, tak i rodiče při tvoření s dětmi. Metodické listy, mimo postup práce a metodická doporučení k práci, obsahují specifikaci očekávaných výstupů učení a konkrétních dovedností vztahujících se k danému výrobku. Metodické listy na sebe nenavazují, byly sestaveny tak, aby si z nich bylo možné vybrat, avšak před zahájením tvorby za pomoci techniky ručního šití je vhodné techniku již trochu ovládat (nesetkat se s ní poprvé), k tomu slouží první metodický list s názvem „Manipulace s jehlou, základní stehy“, poté je možné přejít ke zpracování konkrétních

výrobků. Všechny výrobky z metodických listů, jak je i vidět na fotografiích, vytvořila pětiletá dívka, takže je velký předpoklad, že práci zvládnou i její vrstevníci.

Závěrem práce bychom mohli jen dodat, nechme děti svobodně tvořit a ony nám dokážou, co v nich vlastně je.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

BARTLOVÁ, Adéla. *Vše, co jste chtěli vědět o módě*. První vydání. V Brně: Jota, 2018. 407 stran. ISBN 978-80-7565-330-7.

BERČÍKOVÁ, Alena. *Podpora rozvoje elementárních polytechnických dovedností předškolních dětí*. Olomouc: Univerzita Palackého, 2015. In: PROVÁZKOVÁ STOLINSKÁ, Dominika a kol. *Polytechnické vzdělávání v prostředí mateřské školy*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 320 stran. Ostatní odborné publikace. ISBN 978-80-244-4735-3.

ČAČKA, Otto. *Psychologie dítěte*. 2., dopl. vyd. Tišnov: Sursum, 1996. 112 s. ISBN 80-85799-03-0.

ČERVENKOVÁ, Iva. *Výukové metody a organizace vyučování*. Ostrava: Ostravská univerzita, 2013. ISBN 978-80-7464-238-8. Dostupné z: <https://projekty.osu.cz/svp/opory/pdf-cervenkova-vyukove-metody-a-organizace-vyucovani.pdf>

Encyklopedie šití: praktický průvodce technikami šití. Vyd. 1. Praha: Ikar, 1998. 319 s. ISBN 80-7176-771-9.

FASNEROVÁ, Martina a PETROVÁ, Jitka. *Tvorba didaktických pomůcek se zaměřením na rozvoj polytechnických dovedností pro děti předškolního věku: metodická podpora pro učitele mateřských škol v oblasti polytechnického vzdělávání*. 1. vydání. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2015. 29 stran. ISBN 978-80-244-4731-5.

HONZÍKOVÁ, Jarmila. In: SLOWÍK, Josef ed. *Obsah, metody a formy polytechnické výchovy v mateřských školách*. Vyd. 1. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 2015. 258, [96] s. ISBN 978-80-261-0560-2. Dostupné z: <http://www.zcu.cz/pracoviste/vyd/online/FPE-Obsah-metody-a-formy-polytechnicke-vychovy-v-materskych-skolach.pdf>

JAROŠOVÁ, Tereza. *Ekopanenky do domečků*. První vydání. Praha: Grada Publishing, 2018. 69 stran. Šikovní ruce. ISBN 978-80-247-2927-5. Dostupné také z: <https://www.bookport.cz/kniha/ekopanenky-do-domecku-6034>.

LANGMEIER, Josef a KREJČÍŘOVÁ, Dana. *Vývojová psychologie*. 2., aktualiz. vyd. Praha: Grada, 2006. 368 s. Psyché. ISBN 80-247-1284-9.

MERTIN, Václav, ed. a GILLERNOVÁ, Ilona, ed. *Psychologie pro učitelky mateřské školy*. Třetí vydání. Praha: Portál, 2015. 247 stran. ISBN 978-80-262-0977-5

MAŇÁK, Josef a ŠVEC, Vlastimil. *Výukové metody*. Brno: Paido, 2003. 219 s. ISBN 80-7315-039-5.

NÁDVORNÍKOVÁ, Hana. *Polytechnické činnosti v předškolním vzdělávání*. 1. vydání. Praha: Raabe, [2015], ©2015. 158 stran. ISBN 978-80-7496-194-6.

ORSAVOVÁ, Veronika. *Šití*. In: *Učíme řemesla: inspirativní příručka pro pedagogy mateřských škol*. 1. vydání. Říčany: Muzeum Říčany, 2015. 69 stran (některé složené). ISBN 978-80-904903-7-6.

Ottův slovník naučný: illustrovaná encyklopaedie obecných vědomostí. Díl 13, Jana - Kartas. Praha: Paseka, 1998. 1113 s. ISBN 80-7185-158-2.

PAVLAS, Jiří. *Metodický list jako didaktický prostředek*. Trendy ve vzdělávání 2008, Edukační technologie a inovace technického vzdělávání. Katedra technické a informační výchovy, Pedagogická fakulta UP, Olomouc. Dostupné z: <https://tvv-journal.upol.cz/pdfs/tvv/2008/01/49.pdf>

PRŮCHA, Jan, MAREŠ, Jiří a WALTEROVÁ, Eliška. *Pedagogický slovník*. 4., aktualiz. vyd. Praha: Portál, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-772-8.

PŘIDALOVÁ, Marcela. *Tvoříme z filcu: naučné hry a hračky*. Vydání první. Brno: Zoner Press, 2017. 158 stran. Encyklopedie Zoner Press. ISBN 978-80-7413-347-3.

RAMBOUSEK, V., a kol. *Technické výukové prostředky*. 1. vyd. Praha: SPN, 1989

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání. 1. vydání. [online]. Praha: Výzkumný ústav pedagogický, 2006. [cit. 2020-11-25]. ISBN 80-87000-00-5. Dostupné z WWW: <http://www.vuppraha.rvp.cz/wp-content/uploads/2009/12/RVP_PV-2004.pdf>.

Ruční práce. 2. české vyd. Praha: Slovart, 2004. 240 s. Praktická ilustrovaná příručka. ISBN 80-7209-603-6.

SKALKOVÁ, Jarmila. *Obecná didaktika*. Vyd. 1. Praha: ISV, 1999. 292 s. Pedagogika. ISBN 80-85866-33-1.

SVOBODOVÁ, Eva a kol. *Vzdělávání v mateřské škole: školní a třídní vzdělávací program*. Vyd. 1. Praha: Portál, 2010. 166 s. ISBN 978-80-7367-774-9.

ŠIMÍČKOVÁ-ČÍŽKOVÁ, Jitka et al. *Přehled vývojové psychologie*. 2. vyd. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2008. 175 s. ISBN 978-80-244-2141-4.

TERŠL, Stanislav. *Abeceda textilu a odívání*. Praha: Noris, 1994. 279 s. ISBN 80-900908-7-7.

VOLFOVÁ, Kateřina. *Vývoj zapínadel - historie a současnost*. Liberec, 2008. Bakalářská práce. Technická univerzita v Liberci. Vedoucí práce Ing. Daniela Lonková.

Internetové zdroje:

CHADZIPANAJOTIDISOVÁ, Iva. *Polytechnické vzdělávání v mateřské škole aneb jak rozvíjet technickou gramotnost u dětí*. Metodický portál RVP.CZ [online]. 22.1.2019 [cit. 2022-04-05]. Dostupné z: https://clanky.rvp.cz/clanek/21983/POLYTECHNICKE-VZDELAVANI-V-MATERSKE-SKOLE-ANEB-JAK-ROZVIJET-TECHNICKOU-GRAMOTNOST-U-DETI.html?fbclid=IwAR11Ch8HwjrPYJ3Rbqdi_bnBuq70HdnOSAK_zN6K-sjdWgsGWv3FAAIpW2E

JAKOUBKOVÁ, Dana. *Fleece. Outdoor guide: inspirace pro pobyt v přírodě* [online]. 28.11.2009 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: outdoorguide.cz/fleece-46.html

Organza a její široké spektrum využití. Lepaso.cz [online]. 5.6.2019 [cit. 2022-04-01]. Dostupné z: <https://www.lepaso.cz/Organza-a-jeji-siroke-spektrum-vyuziti-b18987.htm>

PEČÍRKOVÁ, Jaroslava. *Příze-nit-vlákno* [online]. Naše řeč, 1986 datum přístupu = 2019-08-31 [cit. 2022-04-02]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?art=6635>

Přišívání knoflíků. Dostupné z: <https://slideplayer.cz/slide/4080862/>

Začít spolu: Centra aktivit v mš [online]. 2020 [cit. 2022-04-04]. Dostupné z: <https://www.zacitspolu.eu/centra-aktivit-v-ms/>

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

apod. = a podobně

atd. = a tak dále

č. = číslo

MŠ = mateřská škola

např. = například

RVP = rámcový vzdělávací program

RVP PV = rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

tzn. = to znamená

SEZNAM POUŽITÝCH OBRÁZKŮ

Obrázek č. 1 - 3: postup dělání uzlu na niti

Obrázek č. 4 - 5: přední steh

Obrázek č. 6: obnitkovací steh

Obrázek č. 7: přišívání knoflíků

Obrázek č. 8: klasifikace výukových metod (Maňák, 2003)

ANOTACE

Jméno a příjmení:	Lucie Grulichová
Katedra:	Katedra technické a informační výchovy
Vedoucí práce:	Mgr. Pavlína Částková, Ph.D.
Rok obhajoby:	2022

Název práce:	Ruční šití a jeho využití v předškolním vzdělávání
Název v angličtině:	Hand sewing and its use in preschool education
Anotace práce:	Bakalářská práce je zaměřena na využití ručního šití v předškolním vzdělávání. Práce je rozdělena na dvě části. V teoretické části jsou charakterizována vývojová specifika předškolních dětí. Definována polytechnická výchova, popsány základní techniky ručního šití v předškolním vzdělávání a její zařazení do oblastí RVP PV. Praktická část obsahuje 7 metodických listů s výrobky zhotovenými technikou ručního šití určené předškolním dětem.
Klíčová slova:	Vývoj dítěte, polytechnická výchova, ruční šití, předškolní vzdělávání, RVP PV
Anotace v angličtině:	The bachelor thesis is focused on the use of hand sewing in preschool education. The work is divided into two parts. The theoretical part characterizes the developmental specifics of preschool children. Polytechnic education is defined, the basic technique of hand sewing in preschool education is described and its inclusion in the areas of the framework educational program for preschool education. The practical part contains 7 methodical sheets with products made by the technique of hand sewing intended for preschool children.
Klíčová slova v angličtině:	Child development, polytechnic education, hand sewing, preschool education, framework educational program for preschool education
Přílohy vázané v práci:	Žádné
Rozsah práce:	56 stran
Jazyk práce:	český